

Lone Dybkjærs båltale

Taler

Lone Dybkjær
Europaparlamentsmedlem
for Radikale Venstre

Dato

23. juni 2000

Sted

Frederiksberg Have

Tak for invitationen til at holde tale her i aften. Jeg blev så benøvet over henvendelsen, at jeg kom til at sige JA. Selvom jeg havde lovet mig selv, at Sankt Hans aftener i fremtiden skulle være nogen, hvor jeg bare stod ved bålet og nød den gode stemning i stedet for absolut at påtage mig noget ekstra arbejde – oven i købet uden at kende vejrtilstandene.

En af de Sankt Hans aftener, jeg for evigt vil huske, var i Nexø på Bornholm ...

Vejrguderne er os lidt mere nådigt stemt i dag.

Over alt i landet samles nu børn og voksne, unge og gamle for at nyde bålet, se heksen gå til i flammerne og hylde landet med Drachmanns smukke midsommervise. Jeg oplever det som en udpræget dansk aften, og jeg glæder mig over at være en del af idyllen – nyde en af de lange lyse aftener og korte nætter. Jeg tror mange, ligesom jeg, føler, at det er selveste danskheden, vi fejrer.

Men når sandheden skal frem, er Sankt Hans' oprindelse ikke spor dansk. Vi er slet ikke dem, der har startet traditionen. Bare navnet Sankt Hans – det er Johannes døberen – så er vi helt tilbage til Jesu fødsel og Israel. Midsommeren som naturfænomen er nordeuropæisk. De lyse dage og nætter fejres f.eks. overalt i Skandinavien, England, Irland og tilmed Østrig!

Heksen på bålet er en tysk tradition. Det er derfor, vi sender heksen til Bloksbjerg en gang om året. For Bloksbjerg ligger i Tyskland.

Det vil altså sige, at når vi har sagt Sankt Hans, bål og heks og kigget os selv tilbage over skulderen, så har vi allerede været i Mellemøsten, Tyskland og flere steder i Skandinavien. Og produktet er det ypperste i det, vi kalder dansk kultur – det danske særpræg – og Danmark, når det er dejligst!

Men oprindelsen er altså ikke spor dansk. Vi har hugget med arme og ben fra andre dele af verden og skabt noget, der er helt specielt dansk. Og det er ikke det eneste sted, vi har gjort det.

Vi har ikke engang opfundet demokratiet eller velfærdsstaten selv. Vi har søgt det bedste i vore omgivelser, taget det til os og fordansket det. Den metode synes jeg ærlig talt, vi skal fortsætte med. Det er en god model.

Alligevel er angsten for det fremmede et af argumenterne mod samarbejde i

Europa.

Men hvori består faren? Man kan godt være åben og selvstændig på én gang. Og det er Danmark med vores velfærdsstat, demokrati og kultur et strålende eksempel på.

Danskernes tradition for at brænde rigtige hekse går tilbage til 1540, hvor den første officielle heksebrænding fandt sted. Heksene var ikke helt almindelige mennesker. Det var personer, som man mente besad overnaturlige eller onde kræfter, og som derfor kunne være skyld i alverdens ulykker: F.eks. at køerne ikke kunne give mælk eller endnu værre: at øllet blev dårligt.

Og hvem kan være skyld i sådanne alvorlige ulykker? Det kan selvfølgelig kun være en kvinde!!! For god ordens skyld vil jeg lige indskyde, at jeg forlade stedet til fods og ikke på kost!

I dag er der mange, der mener, at heksen er EU. At EU er sådan en særlig ondskabsfuld heks, der render rundt og generer alle os danskere. Og forhindrer os i at leve lykkeligt.

Vi vælger selv, hvordan vi fejrer Sankt Hans. I tyverne besluttede man at overtage heksebrændingen fra Tyskland og bruge den i vor egen midsommer tradition. Sådan har vi fejret den lige siden. Måske er det en tradition der med

tiden ændrer sig, og fokus bliver bålet i sig selv, som det er i Sverige og Norge. Måske beslutter vi ligesom i Sverige, at Sankt Hans altid skal fejres på en lørdag, så alle kan deltage i den lange lyse nattefest. – Helt ærligt. Det er egentlig ganske surt, når Sankt Hans er en mandag! – Måske rykker vi Sankt Hans frem til den rigtige midsommer – som ligger 21 Juni – to dage før – det er faktisk årets længste dag og dermed den rigtige midsommer aften. Den fejrer de i Irland og England.

Alle traditioner ændres og tilpasser sig tiden. Noget går tabt, andet kommer til. Det afgørende er, at vi skaber nogle traditioner sammen – som binder os sammen som familie og som land. At vi udvikler vore fællesskaber. Men nogle fællesskaber, der passer til den tid, vi lever i. Og som ikke alene er folkedans. Noget vi i øvrigt aldrig har haft særlig tradition for i Danmark.

Hvad enten vi vil det eller ej, befinder vi os nu i den globale landsby. Verden hænger sammen på en ny måde, og Danmark er en del af den verden. Vi kan vælge at isolere os. Omgive os med pigtråd. Det gør de mange steder i USA fordi de er bange for, at der kommer nogen og stjæler deres rigdomme.

Eller vi kan vælge at være åbne og udadvendte og søge at påvirke de andre. Spille sammen med de andre. Samarbejde med de andre. Det er den vej, jeg synes, vi skal vælge. Vi kan ikke køre som isoleret ministat.

Udviklingen i omverdenen – især hos naboerne i Europa – har altid været afgørende for en meget stor del af Danmarks fremtid. Det har gjort os stærke og rige. Danmark har også altid været et åbent land, der er meget afhængig af

samhandel og samvær med andre. Det må vi ikke sætte over styr. Vi skal fortsat være åbne og gæstfrie. Også når det gælder om at hjælpe selv mennesker på et fjernt kontinent, der trænger til en håndsrækning. Ellers ender vi som et fattigt folk midt i al vores materielle velstand – et forskrækket frilandsmuseum.

Kultur i form af holdninger er netop dynamisk og kan kun overleve, hvis den hele tiden bliver presset og påvirket. Lukker en kultur sig inde, vil den langsomt dø hen. Kun ved at udvide og udvikle danskheden kan vi bevare den.

Vi kan ikke spå om fremtiden, og om hvordan verden og Europa ser ud 30 år frem. Det kunne vi heller ikke for knap tredive år siden, da vi trådte ind i det Europæiske fællesskab. Og det er da gået ret godt. Der er i hvert fald ingen, der har harmoniseret heksen bort fra vort Sankt Hans bål, og jeg har heller ikke hørt om nogen i EU, der vil flytte midsommeren. Der er altså ingen harmoniserings hekserier på vej fra hverken mig eller andre onde ånder.

Nu, da vi nu har en heks iblandt os her i aften – så lad os holde traditionen i hævd, sende hende til Bloksbjerg, imens vi nyder bålet og Drachmanns smukke midsommervise.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Båltale, Radikale Venstre

Relateret

Lone Dybkjærs tale ved Scleroseforeningens 40-årsjubilæum
30. april 1997

Mette Frederiksens mindetale for Lone Dybkjær
28. juli 2020

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/lone-dybkjaers-baaltale>